בס"ד "הדף השבועי/היומי לתולדותינו"

יום ג', כ"ט בסיון תשע"ב (19 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"...וְלֹא-תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם..."

ביום **י"ז באלול**, שנה לאחר יציאת מצרים, בשנת 2449(1311-), 40 יום לאחר שובם מארץ כנען (שיצאו היום, ב-**כ"ט בסיון** ושבו ביום **ח' באב**), **מתו המרגלים שהוציאו דיבה רעה על הארץ**: "וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דִבַּת-הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה לִפְנֵי ה'." [במדבר י"ד 37]
מהו "לפני ה'"? שהם מתו באותה מיתה הראויה להם לפי מידותיו של הקב"ה, שהוא מודד מידה כנגד מידה. הם חטאו בלשון ולקו בלשון – "ונשתרבב לשונם עד טבורם ותולעים יוצאים מלשונם ובאין לתוך טבורם..." [רש"י שם] וזהו שנאמר: 'במגפה' (ה'בית' פתוחה, שהפתח במקום ה"א הידיעה), ולא נאמר: 'במגפה' (עם שווא תחת ה'בית') – המגפה הראויה להם לפי חטאם. והאריך להם הקב"ה אפו 40 יום (שהם חטאו ב-**ח'** ב**אב** ונענשו ב-**י"ז** ב**אלול**) כנגד 40 יום שהם תרו את הארץ. ואמרו רבותינו: "אמר רבי אלעזר בן פרטא – בוא וראה כמה גדול כח (עונשה) של לשון הרע. מנלן? מהמרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים – כך. המוציא שם רע על חבירו – על אחת כמה וכמה!" [ספר התודעה]

[אגב, באותו תאריך בדיוק – **י"ז באלול**, בשנת תרצ"ט [1939-5699], **פרצה מלחמת העולם ה-II** עם פלישת גרמניה לפולין במבצע שנקרא "blitzkrieg" (=מלחמת בזק). כעבור יומיים, הכריזו בריטניה וצרפת מלחמה על גרמניה. ליוו 6 שנות המלחמה שנות שואה וחורבן ליהודי אירופה, ובסיומה החלה שארית הפליטה להגיע ארצה...]

מידת החסד

במספר דברים מפגין הקב"ה את מידת החסד שלו בכל פרשת המרגלים. אומר רש"י על אודות משך זמן ה'תיור' בארץ של אנשי המשלחת:
"והלא [ארץ-ישראל] 400 פרסה על 400 פרסה היא [פרסה = כ-4 ק"מ] ומהלך אדם בינוני 10 פרסאות [40~ ק"ם] ליום; הרי [400 פרסה הוא] מהלך 40 יום [רק באורך] מן המזרח למערב, והם הלכו [גם] אורכה ו[גם] רוחבה?! אלא, שגלוי לפני הקב"ה שיגזור עליהם יום לשנה [כלומר, 40 שנה כנגד 40 היום שהיו בתור את הארץ, וכדי לא להאריך יתר על המידה את זמן נידודם במדבר] קיצר לפניהם את הדרך."

ועוד:
"...הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא ..." [במדבר י"ג 32]
מלמדנו רש"י כי, "[אמרו המרגלים] בכל מקום שעברנו מצאנום קוברי מתים" [ואילו] הקב"ה עשה [זאת] לטובה, כדי לטרדם באבלם ולא יתנו לב לאלו"

ועוד:

"קוּמָה אֱלֹקִים, שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה של **יעקב זאב בן נחמה** ו**ליעל בת אסתר** בתוך שאר חולי ישראל

יום ג', כ"ט בסיון תשע"ב (19 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"בְּמִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר-תַּרְתֶּם אֶת-הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם--יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת-עֲוֹנֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה וִידַעְתֶּם אֶת-תְּנוּאָתִי." [שם י"ד 34]

יש מקום לשאול על לשון הפסוק – הרי אם רוצה הקב"ה להעניש בצורה כזו, אזי היה צריך לומר – שנה ליום, שנה ליום – 40 שנה כנגד 40 היום שהיו בארץ.
וכי למה כתוב – יום לשנה, ולא כפי שהצענו?
אלא לגלות לנו עוד חסד של ה' ית' –

"כל ארבעים שנה שהיו במדבר, בכל ערב תשעה באב היה הכרוז יוצא ואומר: למו לחפור. והיה כל אחד ואחד יוצא וחופר לו קבר, וישן בו, שמא ימות קודם שיחפור. ולמחר הכרוז יוצא וקורא: ייבדלו חיים מן המתים. וכל שהיה בו נפש חיים – היה עומד ויוצא. וכל שנה היו עושין כן, ובשנת ארבעים שנה עשו, ולמחר עמדו כולן חיים, וכיוון שראו כן, תמהו ואמרו: שמא טעינו בחשבון החודש? חזרו ושכבו בקבריהן בלילות עד ליל חמישה-עשר לחודש, וכיוון שראו שנתמלאה הלבנה בחמישה-עשר, ולא מת אחד מהם – ידעו שחשבון החודש מכוון, וכבר 40 שנה של גזרה נשלמו, קבעו אותו הדור לאותו היום – יום טוב" (ט"ו באב!)] [רש"י שם עפ"י מדרש איכה]

מוסיף 'התוספות' –
ופירש רבנו שמואל בן מאיר [בבא בתרה קכא.] כל הארבעים שנה לא היו מתים אלא בתשעה באב, ובכל תשעה באב היו מתים 21,000 ופרוטרוט (=עוד מעט) ומפרש שם שאותו 'מעט' עולה ל-40 שנה 15,000. ויש מפרשים שהיו מתים בכל יום אך רוב המתים היו לעולם בתשעה באב. . ."

על מנת שיהיו 15,000 מבני ישראל מתים כל שנה (כך שב-40 שנה נפטרו 600,000), ואילו היו מתים מעט מעט כל יום במשך השנה, יוצא כי **<u>יהיו 4 הלוויות כל שעה</u>** למשך 12 שעות אור ליממה... חיי העם עם הלוויות כל הזמן, ללא הפסקה...!
אלא, שה' עשה עוד חסד גדול לעם, ו"ריכז" את האירוע הזה ליום אחד בלבד כל שנה – ל**תשעה באב**.
לכן, כתוב יום לשנה, ולא שנה ליום כפי שהיינו מצפים.
בחירת היום, כמובן, היה מחזק את הקשר בין הסיבה ל"חלוף הדור" בצורה כזו לבין החטא שגרם לכך.

ועוד – למה ה' בחר ב-40 שנה ולא כל מספר אחר?
אומר על כך הרש"ר הירש בפירושו לתורה:
היחס המספרי שבין שיעור זמן העונש לבין שיעור זמן החטא יזכיר להם את החטא כל זמן העונש. שיטה זו, לרמוז ליחס שבין שני דברים על ידי דמיון חיצוני גרידא של המספרים, שכיחה גם בתקנות

"קוּמָה אֱלֹקִים, שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **<u>שלישי</u>** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה של **יעקב זאב בן נחמה** ו**ליעל בת אסתר** בתוך שאר חולי ישראל

יום ג', כ"ט בסיון תשע"ב (19 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

חז"ל.כך: ג' קרואים (לעלות לתורה בימי חול) ו-ז' קרואים (בשבת) כנגד מי? – עי' **מסכת מגילה דף כ"ג עמ' א'**. י"ח ברכות (בתפילת העמידה) כנגד מי? עי' **מסכת ברכות, דף כ"ח, עמ' ב'**.
ותמיד השאלה היא: "הני (אלה) כנגד מי?" והדמיון החיצוני של המספרים רומז ליחס פנימי, כדרך שאנחנו מוצאים כאן...

ççççççççççççççççççççççç

"וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצִאֵי דִבַּת-הָאָרֶץ רָעָה בַּמַּגֵּפָה לִפְנֵי ה'." [שם שם 37]

לכאורה המידה כנגד מידה אינה בהשוואה מושלמת, דבשלמא עצם השתרבבות לשונם הינה מן המידה, שהם חטאו בלשונם, לפיכך לקו בלשונם. אך ההשתרבבות עד טבורם אינה מן המידה – וכי מה עניין טבורם לחטאם?
העניין יתבאר בדרך דרש על פי ***הסיפור*** הבא:

מסופר על אברך בן עליה, שהיו כל מעייניו בתורה ובקדושה. אבל המשפחה גדלה (ב"ה!), ונאלץ לחפש פרנסה. מקצוע לא ידע, וכסף למסחר לא היה. במעט שהצליח ללוות, קנה חבית דגים מלוחים, הציבה בשוק והחל מוכרם כבודדים. הרוויח פרוטה לדג, ופרוטה לפרוטה הצטרפה. כשעמד בשוק, מוחו היה הומה סוגיות סבוכות ומדרשים מפעימים, סינר מרובב למתניו ואצבעותיו נוטפות ציר דגים ומדיפות למרחקים. אף שהיה עוטף מליחים ומונה מטבעות, ליבו היה בבית המדרש. נפשו כוספת לרוחניות ושפתיו רוחשות: 'השיבנו אבינו לתורתך...'
בימים הנוראים, התפלל כדרכו בבית מדרשו של הצדיק רבי **לוי יצחק מברדיצ'ב** זצ"ל, ושפך לב כמים ועיניו ניגרו נחלי מים. במוצאי יום הכיפורים השתרך מתור ארוך, להתברך מפי הצדיק.
בהגיע תורו, האיר אליו הצדיק פניו ואמר לו: "תפילתך נשמעה במרום ועוררה רעש!", והצדיק המשיך - "בליל הכיפורים פנית לשוכן במרומים ואמרת 'רבונו של עולם! אחת שאלתי מאיתך. שבתי בבית ה' כל ימי חיי! מדוע הגליתני משם? הרי אתה רוצה שאלמד תורה, ואני רוצה ללמוד. מי מעכב איפוא? חסרון כיס! והרי לך הכסף ולך הזהב, תן לי 120 זהובים ואשקוד על תלמודי בשנה הקרובה מבלי להטרד בדאגות פרנסה.' "
"אבל היה לך פנאי לחשוב כל הלילה, ובבוקר אמרת, 'לא. אין זו בקשה נאותה. ברגע שיהיו לי 120 זהובים יפתני היצר לפתוח חנות דגים. אסור לו לאדם להכניס עצמו לנסיון.' "ואז ביקשת: 'רבונו של עולם, תן לי 60 זהובים כעת, ו-60 בפסח.'
"בתפילת מוסף, החלטת שגם זה סכום גדול, ביקשת שיינתנו לך 10 זהובים בכל חודש. בתפילת נעילה החלטת שגם זה יהווה פיתוי. גיבשת את ההצעה הסופית: 'שניים וחצי לשבוע...' "

"קוּמָה אֱלֹקִים, שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה של **יעקב זאב בן נחמה** ו**ליעל בת אסתר** בתוך שאר חולי ישראל

יום ג', כ"ט בסיון תשע"ב (19 ביוני)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

השתאה האברך - 'אכן, כן היה! והתפילה כנה היתה, עובדה: עלתה למרום ועוררה רעש, והרבי שמע! . . . - ונענו לבקשה, רבי?!' שאל בלהיטות.

"**לא**", השיב הרבי.

'מדוע?!' קרא האברך באכזבה.

והרבי ענה: "מי סיפר לך שרוצים את הלימוד שלך? אולי רוצים את כאב הלב שלך על שאינך יכול ללמוד כרצונך. אולי רוצים שדמות של אברך שמשאו ומתנו באמונה והליכותיו בנועם תקרין על השוק. אולי רוצים את שיעור התורה שלך בערב, כשרגליך בצקות וגופך דואב, עיניך מרוטות ואתה משווע לשינה, אך עולה לבית המדרש ו-'יפה דבר אחד בצער ממאה שלא בצער' ואתה מקבל על מאה שעות לימוד ומהוה דוגמה לכל הסוחרים. אולי זה מה שרוצים...!"

למדים אנו מהסיפור הנ"ל שבשמיים רוצים שנקדש את החומר, ולכאורה אין סתירה בין הגשמיות לרוחניות אלא אדרבה – כל עניינינו בעולם הזה, הוא לקדש את החומר בבחינת "בכל דרכיך דעהו".
חטא המרגלים היה שהם אמרו שאנחנו באים לארץ גשמית ו**אי-אפשר לשלב את הגשמיות עם הרוחניות** ולכן היתה התביעה עליהן נוקבת:
= מי הודיעכם שאי-אפשר לעבוד את ה' גם באכילה, בהודאה על הארץ ועל פירותיה, בסיפור שבחו וטובו, בייחול לגשמים בעתם ובהודאה על ירידתם! מדוע הוצאתם דיבה על הארץ, בהחלטה שהיא והרוחניות סותרים אהדדי (זו את זו)! אין זה כך. =
והראיה בתורה שמיד בסמוך לפרשה הכאובה הזו, נצטוו במצוות הפרשת חלה, עבודת ה' מתוך עבודת האדמה, יבול התבואה וגיבול העיסה, עד שאמרו אבותינו, שכדאית היתה בריאת העולם בשביל מצוות חלה, מעשרות וביכורים. [ר' בראשית רבה א' ד']

וזהו שנשתרבבה לשונם עד טבורם, לרמוז שהוציאו דיבה על הגשמיות [הטבור בבטן שבה מצוי האוכל הגשמי], שאינה יכולה להיות מחוברת עם הרוחניות [הלשון מרמזת על הרוחניות כי האדם מכונה "מדבר" וזהו יתרונו על הבהמה]. לפיכך נשתרבבה ונתחברה לשונם עד טבורם, לרמוז שאכן ניתן לחבר בין השניים ואינם סותרים זה את זה אלא **משלימים** זה את זה...

==========

בברכת המשך שבוע טוב ומבורך לכל משפחת קוראי ה**דף** ☺,
ברכה ומרדכי

"קוּמָה אֱלֹקִים, שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי-אַתָּה תִנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום טוב ונעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה של **יעקב זאב בן נחמה** ו**ליעל בת אסתר** בתוך שאר חולי ישראל